

Ginger Production Technology

अडुवा खेती प्रविधि

इकार्ड्स-नेपाल

पो.ब.नं. ८११५, कोटेश्वर, काठमाडौं

अदुवा खेती

वीउका लागि गाउँ घरमा खाल्टोमा गरिएको अदुवा भण्डारण

अदुवाको गाना

अदुवाको बोट

Ginger Production Technology

अदुवाखेती प्रविधि

इकार्डस् नेपाल

पो.ब.नं.८११५, कोटेश्वर काठमाडौं

२०६६

प्रकाशक : इकार्डस् नेपाल
कोटेश्वर, काठमाडौं

लेखन : राजेन्द्र मिश्र

संस्करण : प्रथम २०६६ मंसिर

छपाई संख्या : ५०० प्रति

सर्वाधिकार : प्रकाशकमा सुरक्षित

विषयक्रम

विषयक्रम	पेज नं.
आलुखेती प्रविधि	
१. परिचय	१
२. उत्पत्ति	२
३. आलुको महत्व	२
४. आलुको उपयोगिता	२
५. हावापानी	२
६. माटो	३
७. जमिनको तयारी तथा रोप्ने तरिका	३
८. मलखाद तथा प्रयोग	३
९. आलुका उन्नत जातको छनौट	४
१०. बीउ आलुको तयारी	६
११. बीउ आलु टुसाउन राख्ने	६
१२. बीउ आलु काट्ने कि नकाट्ने ?	७
१३. बीउदर	८
१४. बीउ उपचार	८
१५. रोप्ने दुरी	८
१६. लगाउने समय	८
१७. गोडमेल र उकेरा	८
१८. सिचाई	९
१९. आलु खन्ने	९
२०. आलुको भण्डारण	९
पूव-मूल बीउ आलुबाट मूल बीउ आलु उत्पादन	
१. परिचय	१०
टी.पि.एस.प्रविधिबाट आलु उत्पादन गर्ने तरिका	
१. परिचय	११
२. आलुको वियाँ (टि.पि.एस.) के हो ?	११
३. आलुको वियाँको प्रयोगबाट हुने फाइदाहरु	१२
४. आलु वियाँको जातहरु	१३
५. आलुको वियाँबाट आलु खेती गर्ने तरिकाहरु	१३
५.१. नर्सरी व्याडमा नै स-साना वीउ आलुका दाना उत्पादन गर्ने	१३
५.१.१. नर्सरी व्याडको तयारी तथा व्यवस्थापन	१३
५.१.२. वीउदर	१३

५.१.३.	वियाँ रोप्ने तरिका	१३
५.१.४.	युरिया मलको भोल छर्कने	१४
५.१.५.	उकेरा दिने	१४
५.१.६.	सिचाई	१४
५.१.७.	बोट उखेल्ने (हाल्म पुलिड)	१४
५.१.८.	आलु खन्ने र ग्रेडिड तथा भण्डारण	१५
५.२.	नर्सरीमा बेर्ना उत्पादन गरी मुख्य खेतमा बेर्नासार्ने गरिको तरिका	१५
५.२.१.	खायन आलु उत्पादन गर्ने प्रविधि	१५
५.२.२.	वीउदर	१५
५.२.३.	नर्सरी व्याड तयारी	१५
५.२.४.	मुख्य जग्गाको तयारी	१६
५.२.५.	बेर्ना सार्ने	१६
५.२.६.	उकेरा दिने	१६

आलु बालीमा लाग्ने मुख्य मुख्य किराहरु र रोकथामका उपायहरु

१.	लाही कीरा (Aphid)	१७
२.	आलुको पुतली (जोताहा पुतली) (Potato Tuber Moth)	१८
३.	फेद कटुवा कीरा (Cutworm)	२२
४.	खुम्ने कीरा (White Grub)	२३
५.	रातो कमिला (Red Ant)	२५

आलुबालीका प्रमुख रोग र तिनको नियन्त्रण

१.	पछ्यौटे डढुवा (Late Blight)	२७
२.	कालोखोस्टे (Black Scurf)	२९
३.	अगौटे अथवा थोप्ले डढुवा (Early Blight)	३०
४.	डाँठको फेद कुहिने रोग (Stem Rot)	३१
५.	ओइलाउने वा खैरो पिपचक्के (Bacterial Wilt or Brown Rot)	३२
६.	पात गुजुमुजु हुने वा मोजाइक भाइरस रोग (Mosaic)	३४

पोषक तत्वहरुको कमिको लक्षणहरु तथा समाधान	३६
सन्दर्भसामग्री	३८

अदुवा भण्डारण

प्रकाशकको परिचय

वातावरणीय सन्तुलन प्रति जनचेतना जगाउँदै सामुदायिक विकासको क्षेत्रमा जनताको संगठन र नेतृत्वको विकासको माध्यमबाट जनतासंग काम गर्ने उद्देश्यले सन् १९९१ मा इकार्ड्स-नेपाल (Environment, Culture, Agriculture, Research and Development Society, Nepal) को स्थापना भएको हो । नेपालका बहुसंख्यक किसानहरु मध्ये गरीब, पछाडि पारिएका, हेपिएका, दवीउका अवस्थामा रहेका समुदायहरुलाई सक्षम र सशक्त बनाउने लक्ष लिई स्थापित यस संस्थाले उनीहरुलाई एक जुट हुन प्रेरित गर्ने, छलफल र भेला तथा अनौपचारिक शिक्षाका साथै चेतना जागरण गतिविधिहरुमा सहयोग गर्ने र स्थानीय श्रोतहरुको पहिचान गर्ने, कृषि जन्य आयआर्जन, वातावरण संरक्षण र मानवीय क्षमताको विकासका लागि विभिन्न कार्यक्रमहरु संचालन गर्दै आएको छ । गरीब तथा अवसरबाट वंचितवर्ग तथा समुदाय विशेषतः महिलाहरुलाई उनीहरुको समस्या पहिचानमा संमिलित हुने र उनीहरु नै समाधानका अगुवा हुने कुराले मात्र साँचो अर्थमा उनीहरुको मुक्ति हुन सक्छ भन्ने दृढ विश्वास यस संस्थाको रहेको छ ।

इकार्ड्स-नेपालले आफ्नो जीवनका १९ वर्षमा देशका ४७ भन्दा बढी जिल्लाहरु र विशेषतः दुर्गम ग्रामीण क्षेत्रहरुमा आफ्ना कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गरेको छ । यस अवधिमा यसले स्थानीय, देश बाहिरका सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाहरु र दातृ निकायहरूसंग काम गरी विविध क्षेत्रमा अनुभव संगालेको छ । हाल देशका २८ जिल्लाहरुमा १० भन्दा बढी आयोजनाहरु कार्यान्वयनमा इकार्ड्स-नेपाल संलग्न छ ।

इकार्ड्स-नेपाल स्थानीय, अन्तर्देशीय र अन्तराष्ट्रिय संघ, संस्था, दातृ निकायहरूसंग मिलेर देशका गरीब र पिछडिएका क्षेत्रहरुमा काम गर्न जुटेको छ र तिनै आवश्यक ठाउँहरुमा कार्यक्रम संचालन गर्ने यसको नीति छ । अतः हामी आफ्नो नीतिसंग मेल खाने निकायहरूसंग मिलेर काम गर्नु भन्नु उपयुक्त देख्छौ । अतः यदि तपाईंको हामीसंग काम गर्ने चाहना वा अवस्था छ भने अथवा तपाईं हाम्रो वारेमा अभि बढी जान्न चाहनुहुन्छ भने हामीसंग सम्पर्क राख्नु होला ।

इकार्ड्स-नेपाल

पो.ब.नं. ८११५, कोटेश्वर, काठमाडौं

फोन ८६०२२३४/०१-६२०२६३१, फ्याक्स: ८६०१७५७

e-mail: ecards@wlink.com.np

web: www.ecards.org.np

ISBN 993721957-4

9 789937 121957 0